

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, Др Ивана Рибара бр. 91
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Завод за заштиту природе Србије, Београд, Ул. др Ивана Рибара бр. 91 (овл.сл.лице Горан Дрмановић, Одлука 04 бр. 035-784/1 од 29.03.2017. године), на основу чл. 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016 и 95/2018-други закон), а у вези са чл. 8б. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010 - Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - Одлука УС РС, 50/2013 - Одлука УС РС, 98/2013 - Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014 и 83/2018), Правилником о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Службени гласник РС“, бр. 130/2015, 96/2016 и 120/2017), Уредбом о локацијским условима („Службени гласник РС“, бр. 35/2015, 114/2015 и 117/2017) и чланом 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016), поступајући по захтеву ROP-MSGI-1923-LOCH-2/2019, заводни бр: 350-02-00046/2019-14 од 19.3.2019. године Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Ул. Немањина 22-26, Београд за издавање услова заштите природе за потребе израде локацијских услова за изградњу ДП А5 (Аутопут Е-761): Појате-Прељина, деоница Мрчајевци-Прељина, km 97+000,00 до 109+663,80 (L=12,66 km), на територији Града Чачак, дана 18.04.2019. године под 03 бр. 020-748/2, доноси

РЕШЕЊЕ

1. На траси ДП А5 (Аутопут Е-761): Појате-Прељина, деоница Мрчајевци-Прељина, km 97+000,00 до 109+663,80 (даље: Деоница аутопута) нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, као ни евидентираних природних добара. Западна Морава са приобалним појасом у природном и блиско природном стању је регионални еколошки коридор. Мањи водотоци са приобалним појасевима у природном и блиско природном стању и предеони елементи унутар културног предела (појасеви зеленила, групе стабала, појединачна стабла, кошанице, међе, живице и сл.) на Деоници аутопута, имају улогу локалних еколошких коридора еколошке мреже. За изградњу Деонице аутопута, издају се следећи услови заштите природе:

- 1) Деоницу аутопута изградити на к.п. бр. 2501 и др. КО Мрчајевци, к.п. бр. 1840 и др. КО Доња горевница, к.п. бр. 1699 и др. КО Мојсиње, к.п. бр. 391 и др. КО Станчићи, к.п. бр. 658 и др. КО Балуга Љубићка, к.п. бр. 1/2 и др. КО Коњевићи, к.п. бр. 1817 и др. КО Прељина, к.п. бр. 77/1 и др. КО Љубић, к.п. бр. 1580/1 и др. КО Ракова, к.п. бр. 41 и др. КО Кукићи, к.п. бр. 51/1 и др. КО Заблаће, к.п. бр. 1/1 и др. КО Вапа, к.п. бр. 96/2 и др. КО Балуга Трнавска.
- 2) Деоницу аутопута изградити у складу са достављеним Идејним решењем, свим важећим планским документима за предметни аутопут, прописима и стандардима за изградњу аутопутева, приступних саобраћајница, мостова, потпутњака и пропуста.
- 3) У складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009), а с обзиром да се планирани објекат налази на Листи 1 Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена

утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (тачка 7. подтачка 2) („Службени гласник РС“, бр. 114/2008), инвеститор је обавезан да у даљем поступку израде планске документације изградње аутопута, поднесе захтев Министарству заштите животне средине у вези потребе израде Студије о процени утицаја изградње и експлоатације аутопута на животну средину.

- 4) Студија о процени утицаја треба да представи опис могућих значајних утицаја пројекта на животну средину. Очекивани фактори са значајним утицајем на компоненте природе при изградњи и експлоатацији аутопута могу се грубо сврстати у три групе: 1) модификације нормалног режима функционисања подручја изменом физичких карактеристика простора, 2) трансформација земљишта изградњом објеката и грађевинском припремом терена и 3) различити видови загађивања.
- 5) У оквирима ове три групе фактора, могу се издвојити следећи главни типови деловања:

1) модификације нормалног режима функционисања подручја изменом физичких карактеристика простора:

- модификација станишта (промена геометрије, спратовности, мозаичности и општих услова заклона, исхране и сл.);
- нарушавање земљишног покривача (уклањање, еродирање или уништавање површинског слоја стеље и земљишта до дубине првог акумулационог слоја);
- измена хидролошког режима (промена састава и структуре станишта тако да се ремети филтрирајућа, транспираторна и апсорптивна способност захваћеног подручја);
- дренажа (физичко уклањање воде са подручја);
- измена и контрола водотока (регулација водотока каналисањем и исправљањем тока);
- бетонирања (подзиди, насипи, заштитни зидови, бетонске завесе и сл.);
- бука и вибрације (експлозивни и сублиминални интезитети).

2) трансформација земљишта током изградње објекта и грађевинске припреме терена:

- мостови и надвожњаци (укључујући и радове на припреми терена);
- прилазни путеви (све врсте путева);
- траса аутопута (насип, платформа издигнута изнад околног терена);
- баријере и ограде (све препреке кретању и расејавању, пресецање еколошких коридора);
- канали и цевоводи (подземни и надземни за све намене);
- рад грађевинских машина (свих врста);
- минирања и бушења (у току изградње);
- изградња помоћних објеката (складиштење материјала, изградња привремених и трајних објеката за смештај људи и машина, стамбених објеката и сл.).

3) различити видови загађивања:

- одлагање отпада (депоније, одлагалишта);
- хемијско загађење (током изградње и експлоатације аутопута);
- аерозагађење.

- 6) С тим у вези, посебно детаљна анализа треба да представи утицај целокупног пројекта на биодиверзитет и његове различите компоненте:
- флору и вегетацију;
 - фауну;
 - екосистеме и пределе.
- 7) У случају реализације планираног хидротехничког пројекта уређења тока Западне Мораве, а имајући у виду обим и карактер предвиђених радова на измени тока и с тим у вези очекиваних утицаја на компоненте природе и биодиверзитета, потребно је предвидети и реализовати одговарајуће компензационе мере, у виду формирања галеријског вегетацијског покривача дуж новог тока ради делимичне обнове стања природног или блиско природног, какво је постојало пре регулације тока. Овај би појас уједно представљао и ретензију за евентуалне високе воде.
- 8) Такође, у оквиру компензационих мера, потребно је размотрити максимално очување постојећих влажних, забарених и замочварених подручја (меандара) шумске вегетације – шумарака, шибљака, живица, са оригиналном вегетацијом и комплексом станишта. Ово такође представља ојачање ретензионог потенцијала будућег тока реке.
- 9) У циљу очувања функционалности еколошког коридора Западне Мораве, као и функционалности осталих еколошких коридора потребно је планирати регулацију Западне Мораве и притока у складу са биотехничким мерама заштите. У највећој могућој мери, избећи бетонирање обала водотока и предвидети израду земљаних обала новог корита. Дно новог корита мора да остане на природној, земљаној подлози.
- 10) На местима пресека трасе аутопута и водотока, где је предвиђено премошћавање истих те изградња мостова и пропуста за воду, неопходно је просторе испод мостовних конструкција пројектовати на начин да они испуне функцију еколошких прелаза, а да би се обезбедила или олакшала комуникација фаунистичких елемената дуж водотока (првенствено водоземци, гмизавци, сисари, водени организми). Локације ових прелаза/пролаза су на свим водотоцима на траси аутопута. Такви, мултифункционални еколошки прелази дуж водотока треба да поседују следеће карактеристике:
- корито водотока треба да заузима само један део ширине еколошког прелаза. Са обе стране корита водотока испод мостовне конструкције треба оставити простор који ће омогућити несметан пролаз ситних и крупних животиња;
 - обалоутврда канала/водотока унутар прелаза треба да буде грубо храпава (оптимално решење су хоризонтална ребра), што ће спречавати да животиње упадну у воду и олакшаће им излаз из воде;
 - вегетација испред прелаза треба да буде физички повезана са природном вегетацијом околине помоћу ниске жбунасте или зељасте вегетације;
 - простор испред улаза треба да буде покривен природним типом земљишта датог локалитета (избегавати бетон, шљунак или камен).
- 11) Имајући у виду да је предвиђена темељна регулација и измештање тока Западне Мораве изван захвата аутопута, сматрамо да позиција и величина пројектованих плочастих и цевастих пропуста на траси аутопута може да задовољи потребе осигурања релативно несметане постојеће и очекиване комуникације фаунистичких елемената са обе стране аутопута.
- 12) Подизање зелених појасева уз Деоницу аутопута и пратећих саобраћајница и објеката треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја. Формирати и одржавати појасеве заштитног вишеспратног аутохтоног зеленила

(дрвореди у комбинацији са жбуњем и зеленим површинама) од врста отпорних на аерозагађење и које својим јестивим плодовима не привлаче животиње, са израженом функцијом заштите од ветра и средњег и високог ефекта редукције буке.

13) Приликом озелењавања простора, предност дати аутохтоним врстама (минимално 50% врста), отпорним на аерозагађење, које имају густу и добро развијену крошњу, а као декоративне врсте могу се користити и врсте егзота које се могу прилагодити локалним условима, а да при том нису инвазивне и алергене (тополе и сл.). Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и др.

14) Интегрисати аспекте заштите животне средине у сва техничка решења:

- дефинисати одговарајуће поступке и мере за заштиту људи, животне средине, превенцију акцидената и умањење негативних ефеката изградње и коришћења аутопута (нарочито буку, загађење ваздуха, вибрације, светлосно загађење);
- за воде које настају спирањем са коловоза и оптерећене су уљима и другим нафтним дериватима (оперативно - манипулативне површине, паркинзи, саобраћајница и др.), мора се предвидети изградња таложника и сепаратора масти и уља и њихово пречишћавање пре упуштања у водоток као реципијент или канализацију, уз контролу квалитета отпадних вода;
- локације за радна возила и грађевинске машине, привремене објекте, паркинге, депоније материјала, пролазак механизације и сл., депоновање шута, земље и осталог отпада током и по завршетку радова, треба планирати на земљишту које није под одређеним режимом заштите;
- дефинисати инжењерско-геолошке услове којима ће се омогућити стабилност тла у току изградње и коришћења аутопута и спречити појава ерозије и инжењерско-геолошких процеса у непосредном окружењу планираних објеката.

15) У свим етапама извођења радова на изградњи Деонице аутопута, обавезно је:

- градилиште организовати на минималној површини потребној за његово функционисање, а манипулативне површине просторно ограничити;
- максимално користити постојећу саобраћајну инфраструктуру за прилаз локацији и избегавати уништавање необрађених површина и вегетације;
- уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералогско-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

16) Након окончања радова на изградњи Деонице аутопута, обавезна је комплетна санација свих деградираних површина.

2. Ово решење не ослобађа подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
3. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
4. При измени локацијских услова, потребно је поднети нови захтев.

5. Такса за издавање овог Решења у износу од 30.000,00 динара је одређена у складу са чланом 2. став 5. тачка 1. Правилника о висини и начину обрачуна и наплате таксе за издавање акта о условима заштите („Службени гласник РС“, бр. 73/2011, 106/2013).

Образложење

Надлежни орган - Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, обратио се Заводу за заштиту природе Србије захтевом заведеним под 03 бр. 020-748/1 од 21.3.2019. године, за издавање услова заштите природе за потребе израде локацијских услова за изградњу Деонице аутопута. Захтев за издавање локацијских услова за предметну изградњу Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је поднело ЈП Путеви Србије из Београда, Бул. Краља Александра бр. 282.

Деоница аутопута припада Западно-моравском аутопутском коридору, који је дефинисан Просторним планом Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 88/2010), Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина („Службени гласник РС“, бр. 98/2013) и Генералним пројектом аутопута Е-761, Појате - Краљево – Прељина из 2009. године.

Подручјем кроз који пролази Деоница аутопута доминира алувион Западне Мораве са бројним притокама бујичног карактера. Деоницу аутопута карактерише углавном ненасељен простор, широка и опружена речна долина са врло благим попречним и подужним нагибима типичним за равничарски предео, релативна оптерећеност простора инфраструктуром, квалитетно обрадиво земљиште, неконтролисана експлоатација шљунка углавном уз сам речни ток, углавном повољни геолошки услови и др.

Деоница аутопута пројектована је за рачунску брзину $V_r = 130 \text{ km/h}$. Усвојени попречни профил је 29 m, а путни појас је ширине 5 m од положаја жичане путне оgrade до коловоза. На дужини од 12,6 km, предвиђено је 8 мостова, 18 денивелисаних укрштаја са другом саобраћајном инфраструктуром, укрштање са далеководом и гасоводом, петља са наплатном рампом, обострано паркиралиште, одводњавање атмосферских вода колекторском канализацијом контролисаног типа.

Деоница аутопута је вођена кроз плавну зону Западне Мораве, тако да захвата у што већој мери забарене и обрасле зоне. Хидролошки подаци, морфологија околног терена и пројектно решење трасе, дефинисали су интегрални начин уређења водотока на предметном потезу. У циљу заштите саобраћајнице од 100-годишње велике воде и у складу са резултатима хидротехничке студије за потребе изградње аутопута, предвиђена је регулација корита Западне Мораве од Мрчајеваца до ушћа Чемернице код Прељине извођењем 5 просека речних меандара тј. скраћење природне путање водотока за око 4 km, обалоутврде регулисаног минор корита, као и затрпавање насталих и постојећих старача и депресија материјалом насталим током грађења. У зонама где се аутопут налази у реалној павној зони, Деоница аутопута ће бити додатно обезбеђена изградњом насипа висине до 5 метара. Предвиђене су и регулације свих мањих водотока.

На Деоници аутопута нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије утврђених Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010), као ни

евидентираних природних добара. Западна Морава са приобалним појасом у природном и блиско природном стању је регионални еколошки коридор у складу са Уредбом. Од Мрчајеваца до Прелјине, у Западну Мораву улива се 5 већих или мањих водотока, који са приобалним појасевима у природном и блиско природном стању представљају локалне еколошке коридоре. Функцију локалних еколошких коридора имају и предеони елементи унутар културног предела (појасеви зеленила, групе стабала, појединачна стабла, кошанице, међе, живице и сл.), имају улогу локалних еколошких коридора еколошке мреже.

Иако се дуж предметне деонице не налазе заштићена природна добра, нити деоница улази у састав Еколошке мреже Србије, ток Западне Мораве свакако представља значајан еколошки коридор и комплекс станишта важних за очување живог света. Наиме, Западна Морава и притоке, захваљујући добрим делом и свом меандрирајућим током са пратећом вегетацијом представљају плодишта риба, односно станишта погодна за њихову природну репродукцију, затим станишта релативно богате фауне водоземаца, гмизаваца и птица и енклаве аутохтоне, приобалне флоре и вегетације. То је и станиште више врста строго заштићених и заштићених врста риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара. Није констатовано присуство ендемичних или реликтних врста. Животињске и биљне врсте које настањују ово подручје имају релативно широко распрострањење на територији Србије, па предметна деоница не представља витални део станишта за њихов опстанак или укупан конзервациони статус.

Услови из диспозитива овог решења одређени су у складу са прописима који регулишу област заштите природе. Законски основ за доношење решења: Закон о заштити природе; Уредба о еколошкој мрежи; Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/2010); Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016); Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану комуникацију дивљих врста („Службени гласник РС“, бр. 72/2010); Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 72/2009, 43/2011-Одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018-други закон); Закон о процени утицаја на животну средину; Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину; Закон о Просторном плану Републике Србије 2010-2014-2020; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прелјина; Закон о планирању и изградњи; Уредба о локацијским условима; Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем; Закон о путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/2018); Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС“, бр. 20/2011).

Изградњом Деонице аутопута сагласно издатим условима заштите природе, омогућава се усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма, основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса као утврђеним циљем заштите природе.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје писмено или изјављује усмено на записник Заводу за заштиту природе Србије.

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА
Горан Дрмановић, магистар права

Goran Drmanović
340855-2203971710522

Digitally signed by Goran
Drmanović 340855-2203971710522
Date: 2019.04.18 14:55:10 +02'00'

по Одлуци директора
04 бр. 035-784/1 од 29.03.2017. године